

Ania nie chce chodzić do szkoły

Wprowadzenie

Ania jest moją starszą córką i ma 4,5 roku. Jest bardzo ambitna – to żywy dowód kampanii reklamowej Adidasa – „Nic nie jest niemożliwe” (ang. „Impossible is Nothing”). W wieku 2,5 roku poszła do przedszkola. Jakiś czas później usłyszeliśmy o wyjątkowej szkole, która naucza już od 4 roku życia. To było coś absolutnie nowego, jako że w Polsce wciąż wiele dzieci nie otrzymuje żadnej przedszkolnej edukacji, a szkołę rozpoczyna się dopiero w wieku 7 lat.

Ostatecznie, po ukończeniu pierwszego roku w przedszkolu, Ania, wtedy w wieku 3,5 roku, poszła do „International School of Poznan” (ISOP). ISOP jest międzynarodową szkołą angielskiego, w której naucza się zgodnie ze standardami IBO¹. Byliśmy całkowicie zaskoczeni, jak bardzo Ani przypadło to do gustu. Uczyła się wielu interesujących rzeczy, a w międzyczasie doskonale się bawiła. Przez kilka pierwszych miesięcy narzekała prawie w każdą sobotę, że nie ma szkoły. W czerwcu 2008 roku Ania, w wieku 4,5 roku, skończyła klasę K1 i już mówiła całkiem płynnie po angielsku, którego nauczyła się w większości w szkole (w domu mówimy po polsku).

Ania nie mogła doczekać się rozpoczęcia drugiego roku w szkole i pójścia do klasy K2. Tego roku plan zajęć uległ zmianie i program podstawowy zmniejszył się o kilka godzin, ale doszło kilka zajęć dodatkowych, w których dzieci mogły uczestniczyć, jeśli chciały. Porozmawialiśmy z Anią i to ona zdecydowała, że chce chodzić na dodatkową lekcję prawie codziennie: plastyka, muzyka, język niemiecki i hiszpański. Po tych lekcjach Ania przebywa w świetlicy, gdzie czekając na nas (rodziców), bawi się z innymi dziećmi.

Konflikt

Pewnego wieczoru w październiku 2008 roku po długim dniu w szkole, Ania miała szykować się do snu, ponieważ następnego dnia rano miała iść do szkoły. Ku naszemu zaskoczeniu, Ania po raz pierwszy powiedziała:

(A): „Nie lubię szkoły i nie chcę chodzić do szkoły”.

Kiedy następnego dnia powtórzyła to zdanie, wiedziałem, że to coś poważnego. Pamiętam, że prawie każde dziecko, które znałem, również z mojego szkolnego doświadczenia, uważało, że szkoła jest nudna i że „muszą” do niej chodzić. O ile łatwiejsze było to dla mojej córki, jako że ona naprawdę lubiła chodzić do szkoły. Nie chciałem, żeby to się zmieniło, więc postanowiłem rozwiązać problem w zarodku i zapytałem Ani:

(P): „OK. Jeśli więc nie lubisz szkoły, dlaczego wciąż do niej chodzisz?”.

¹ IBO (Ang. International Baccalaureate Organization) – Szwajcarska organizacja edukacyjna zrzeszająca ponad tysiąc szkół na całym świecie.

(A): „Chodzę do szkoły, ponieważ mama mówi, że to dla mnie dobre i że powinnam tam chodzić”.

(P): „A więc mamy problem: nie chcesz chodzić do szkoły, ale z drugiej strony chcesz zrobić przyjemność mamie, która uważa, że powinnaś chodzić do szkoły. Czy to jest właśnie twój problem?”

(A): „Dokładnie!”

(P): „Chciałabyś go rozwiązać?”

(A): „Nie wiem, czy to możliwe.”

(P): „Może spróbujemy znaleźć sposób – zrobmy chmurę².”

(A): „Tatusiu! Jesteś niemądry – chmury są na niebie – nie możesz tak po prostu zrobić chmury.”

(P): „Pokażę ci narzędzie, to znaczy nową zabawę. Będziemy się świetnie bawić i może uda nam się znaleźć rozwiązanie naszego problemu.”

(A): „Dlaczego nie! Spróbujmy.”

Chmura

(P): „Aniu, powiedz, dlaczego nie chcesz chodzić do szkoły?”

(A): „Nie wiem!”

(P): „Czy jest coś co ci się nie podoba w szkole?”

(A): „Hmm, właściwie nie”

(P): „Więc może jest coś, co chciałabyś robić zamiast szkoły? Gdybyś nie chodziła do szkoły, co byś robiła?”

(A): „Chyba bym się bawiła... Wiem. Nie chcę chodzić do szkoły, bo nie mam wystarczająco czasu na własną zabawę i inne rzeczy.”

(P): „A więc chciałabyś mieć więcej czasu dla siebie?”

(A): „Dokładnie!”

(P): „OK. – teraz wiemy czego tak naprawdę potrzebujesz – więcej czasu dla siebie. A jak myślisz, dlaczego mama uważa, że szkoła jest dla ciebie dobra?”

(A): „Ona zawsze mówi, że będę mądra jak będę chodzić do szkoły.”

(P): „Myślisz, że to jedyny powód?”

(A): „Naprawdę nie wiem... Możesz mi pomóc?”

(P): „A co z twoim angielskim?”

(A): „Mama mówi, że mam szczęście, że uczę się angielskiego tak wcześnie.”

(P): „Bardzo dobrze. Masz coś jeszcze?”

(A): „Proszę...”

² Chmurka (ang. Cloud) to jedno z narzędzi myślowych TP (ang. Thinking Process) stworzonych w ramach Teorii ograniczeń. Służy do konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów.

(P): „OK. pomogę ci. Pomyśl kogo lub co lubisz najbardziej w szkole?”

(A): „Najbardziej lubię bawić się z moimi przyjaciółmi: Borysem (z Polski), Chawan (z Indii), Laurą (ze Szwecji), Christianem (z Niemiec) i Natalią (z Polski).”

(P): „Wiem, że masz wielu przyjaciół! Czy myślisz, że oni są ważni dla mamy?”

(A): „Na pewno – mama mówi, że to ważne, abym bawiła się z innymi dziećmi.”

(P): „A więc myślę, że mamy teraz wszystkie potrzeby, które mama ma na myśli, wysyłając cię do szkoły.”

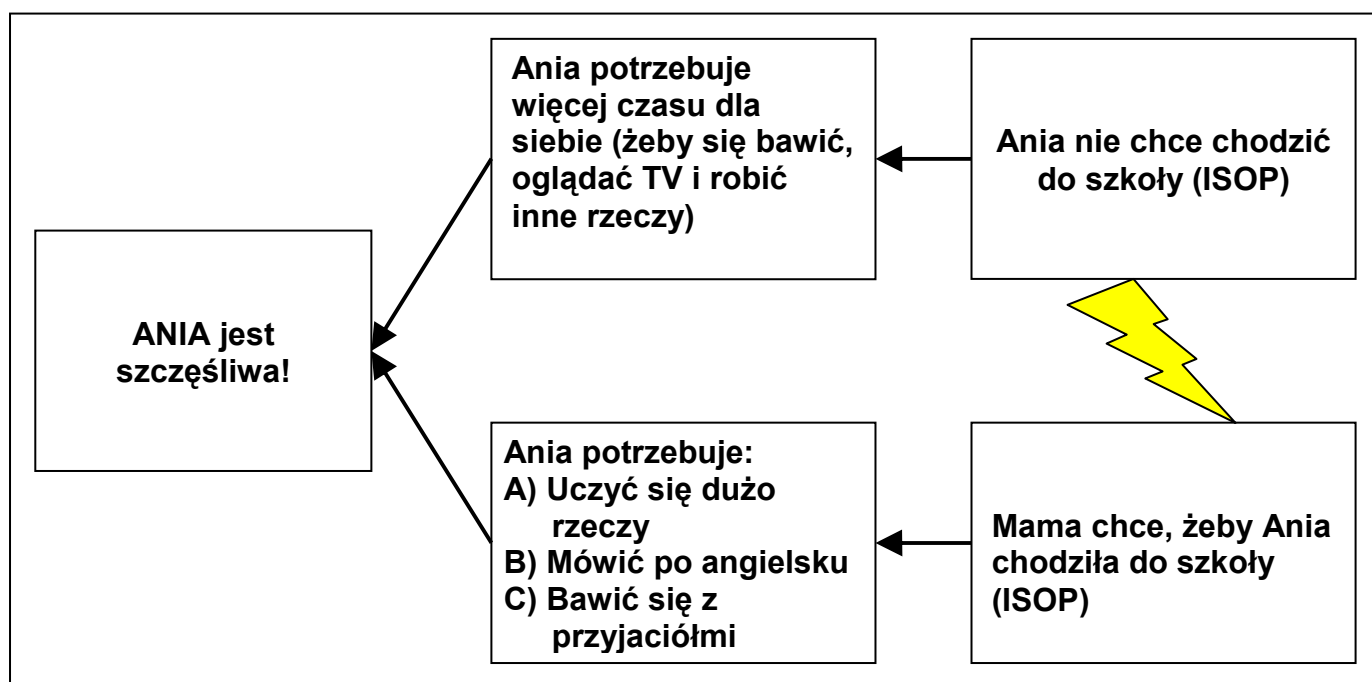
(A): „I co teraz?”

(P): „Jak byś się czuła, gdybyś miała dużo czasu dla siebie, równocześnie uczyłabyś się dużo rzeczy zawierających angielski i bawiłabyś się z przyjaciółmi?”

(A): „Chyba byłabym bardzo szczęśliwa.”

(P): „A więc teraz mamy wyraźnie zdefiniowany konflikt!”

Jako, że Ania dopiero zaczyna pisać i potrafi napisać tylko kilka słów, postanowiliśmy narysować chmurę. Uczyłem się o takiej możliwości podczas konferencji TOCFE 2008³. Dotarcie do prawdziwego problemu i narysowanie całej chmury zajęło nam około półtorej godziny. Po prostu nie było łatwo ująć w słowa potrzeby, a następnie słowa zamienić w obrazki na chmurze. To jest pisemna wersja chmury:

Rozwiązanie

(P): „Czy nie chodzenie do szkoły jest jedynym wyjściem, aby mieć więcej czasu dla siebie?”

(A): „Chyba nie.”

(P): „Jaki inny sposób przychodzi ci do głowy, tak abyś miała więcej czasu dla siebie?”

³ Konferencja TOCFE 2008 – odbyła się w okresie 2-5.10.2008 w Warszawie

(A): „Jeśli chcę, decyduję co robię po szkole i w weekendy”.

(P): „Dlaczego decydowanie o własnym czasie miałyby być dla Ciebie ważne?”

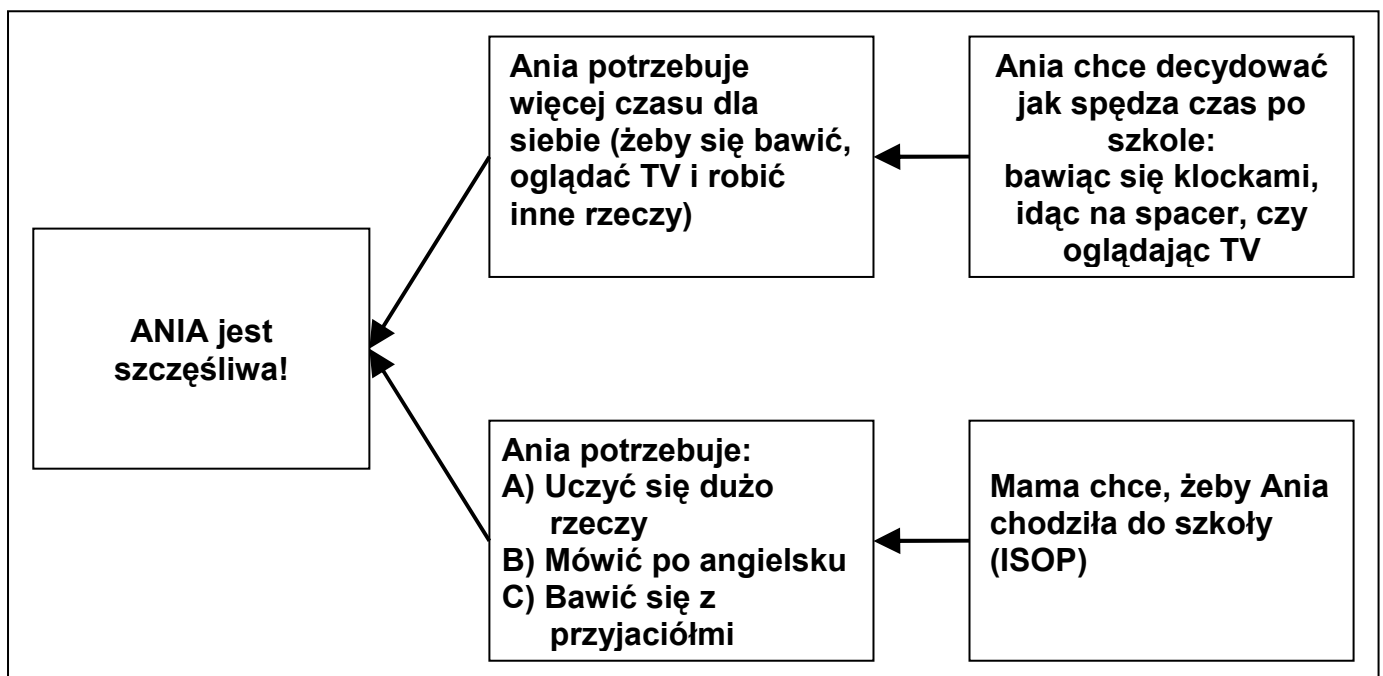
(A): „Mogłabym decydować, czy chcę bawić się klockami czy iść na spacer z moją małą siostrą czy oglądać bajkę na DVD.”

(P): „Czy to sprawiłoby, że miałabyś dla siebie wystarczającą ilość czasu?”

(A): „Tak sądzę!”

(P): „A więc myślę, że mamy rozwiązanie.”

Podczas, gdy Ania przedstawiała swoje pomysły na diagramie chmury, zauważyłem u niej zadowolenie. Ponownie określiliśmy jasno wszystkie związki przyczynowo-skutkowe „Gdy...to...”, w ramach nowej poprawionej chmury. Naprawdę nie spodziewałem się, że 4-latka znajdzie rozwiązanie tak łatwo. Oto poprawiona wersja chmury:

(P): „Czy myślisz, że to ma sens?”

(A): „Tak sądzę. I wiesz co, tato.. teraz to ja decyduję jak długo zostaję w świetlicy i przeważnie chcę zostać bardzo długo!”

(P): „Co masz na myśli?”

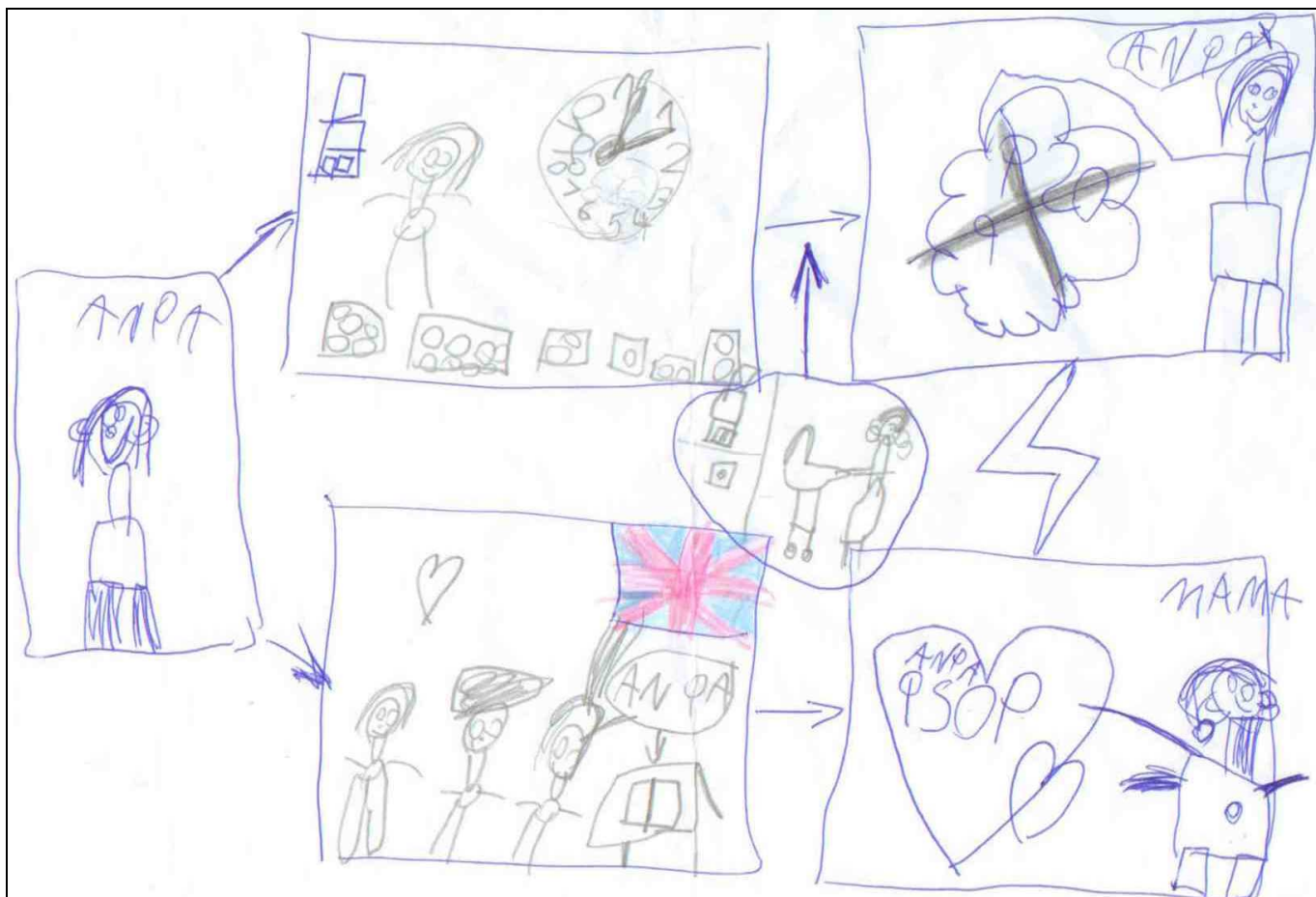
(A): „Sama wybieram, czy chcę zostać w szkole dłużej. Jeśli będę czuć, że wciąż mam dla siebie za mało czasu, zawsze mogę zdecydować, że wracam do domu wcześniej.”

(P): „Świetny pomysł.”

Byłem w szoku. Ona właśnie wpadła na drugie rozwiązanie. Korzystałem z narzędzi TP⁴ w zastosowaniach biznesowych od kilku lat, ale łatwość, z jaką moja 4,5-letnia córka rozwiązała

⁴ TP (Ang. Thinking Process) – Narzędzia myślenia stworzone przez Teorię Ograniczeń – W zakresie edukacji wykorzystywane są 3 z nich: chmurka, gałąź oraz drzewo ambitnego celu.

problemy przy moim wsparciu, przekroczyła moje najśmielsze oczekiwania. Poniżej oryginalna chmura narysowana przez Anię.

Jako, że Ania była bardzo dumna ze swoich odkryć, chciała podzielić się nimi z nauczycielką. W związku z tym, 2 dni później poszliśmy do pani Moniki przed lekcją i pokazaliśmy jej chmurę Ani. Ania prawie wszystko wyjaśniła sama. Ja pomogłem jej tylko w trudniejszych kwestiach. Nauczycielka była zachwycona.

Początek ruchu w Polsce

Jako, że jestem zaangażowany w kilka projektów dotyczących rozwoju szkoły, postanowiłem pokazać chmurę Ani koordynatorowi programu edukacyjnego w szkole. Jest to osoba, która wybiera nauczycieli i podejmuje decyzję, kto i jak uczy. Pani koordynator była pod ogromnym wrażeniem i poprosiła, żebym przedstawił jej szerzej TOCFE⁵. Po pokazaniu jej kilku materiałów i opisaniu tematu, potwierdziła, że chcą wprowadzić TOCFE do programu edukacyjnego! Obecnie przygotowujemy duży program finansowany z Unii Europejskiej, wprowadzający TOCFE nie tylko w tej szkole, ale w całej Wielkopolsce.

⁵ TOCFE (Ang. Theory Of Constraints For Education) – Świtowa fundacja, której celem jest promocja wybranych narzędzi TP w świecie edukacji.

Autor: Paweł Schmidt
Prawa autorskie VENTO Consulting Sp. z o.o.
Kontakt:
Michał Pawłowski
mpawlowski@vento.net.pl
tel. 502 188 184